

УДК 330.341.1

ЛОЙКО В.В.

Київський національний університет технологій та дизайну

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Мета. Визначення факторів впливу на формування інноваційної складової економічної безпеки національної економіки та формування системи показників для визначення рівня цієї складової.

Методика. Методика дослідження передбачає використання монографічного методу (для формування мети, завдань, предмету і об'єкту дослідження); структурно-логічний та семантичний (при вивченні проблеми формування інноваційної складової економічної безпеки національної економіки та факторів впливу); класифікації (для формування класифікації спеціальних установ, які складають інноваційну інфраструктуру національної економіки України), трендовий метод – для виявлення тенденцій змін кількості інноваційно активних підприємств та джерел фінансування інноваційної діяльності на підприємствах України; методу узагальнення, аналізу та синтезу (для виявлення чинників, які формують інноваційну складову економічної безпеки національної економіки), системний підхід (при розробці системи критеріїв та індикаторів оцінки рівня інноваційної складової економічної безпеки національної економіки).

Результати. Розглянуто основні чинники, які впливають на формування інноваційної складової економічної безпеки національної економіки: розвиток інноваційної інфраструктури, наявність та ступінь розвитку системи венчурного інвестування та трансферту технологій, розвиток інтелектуального потенціалу нації, наявність та ступінь захисту інтелектуальної власності, страхування інноваційних ризиків на державному рівні. На основі виділених чинників сформовано систему одиничних показників та їх граничних значень для визначення рівня інноваційної складової економічної безпеки національної економіки.

Наукова новизна. Виділено чинники, що істотно впливають на формування інноваційної складової економічної безпеки національної економіки, яким на рівні держави потрібно приділяти особливу увагу. Запропоновано систему одиничних показників та їх граничних значень для визначення рівня інноваційної складової економічної безпеки національної економіки.

Практична значимість. Визначення факторів, які мають найбільший вплив на формування інноваційної складової економічної безпеки національної економіки дозволяє сформувати систему одиничних показників із визначенням їх граничних величин для подальшого розрахунку рівня інноваційної складової економічної безпеки національної економіки.

Ключові слова: економічна безпека, національна економіка, інноваційна складова, фактори впливу, інноваційна інфраструктура, венчурні фірми, інтелектуальна власність, інтелектуальний потенціал нації, показники-індикатори, граничні значення, моніторинг.

Вступ. Циклічність виникнення економічних криз та світові глобалізаційні процеси провокують виникнення загроз стійкому розвитку національної економіки. В сучасних умовах науково-технічний прогрес набуває нового значення для розвитку людства. Економічний розвиток на основі інновацій забезпечує високий рівень незалежності країни

та її економічної безпеки. Тому інноваційна складова економічної безпеки національної економіки потребує особливої уваги дослідників.

Постановка завдання. Вирішенням проблем інноваційного забезпечення національної економічної безпеки займаються такі провідні українські науковці як О.Г. Білорус, В.К. Васенко, В.М. Геєць, Я.А. Жаліло, В.І. Кириленко, І.П. Мігус, В.І. Мунтіян, Г.А. Пастернак-Таранущенко, С.І. Пирожков, А.І. Сухоруков, Л.Г. Шемаєва, В.Г. Федоренко та інші. Віддаючи належне науковим напрацюванням вчених економістів у розробці даної проблематики, необхідно відзначити, що певні аспекти не знайшли свого вирішення або залишаються ще дискусійними та потребують подальшої уваги.

Результати дослідження. Перебудова національної економіки в контексті економічної безпеки пов'язана із переходом на інноваційний вектор розвитку. Це потребує формування та впровадження заходів державної політики, спрямованої на створення максимально лояльних умов для розробки і впровадження інновацій та активізації інноваційної діяльності підприємств, створення необхідної інфраструктури, особливо для трансферу технологій та венчурної інфраструктури, розвиток інтелектуального потенціалу нації, зменшення залежності національної економіки від імпорту, створення державної страхової компанії, яка зможе реалізувати страхування інноваційних ризиків на державному рівні. Розвиток інноваційної складової економічної безпеки національної економіки неможливий без розвитку інноваційної інфраструктури. Класифікацію спеціальних установ, які складають інноваційну структуру національної економіки України наведено табл. 1.

Інноваційна інфраструктура є основою для покращення умов інноваційної діяльності підприємств, сприяє інтеграції науки та виробництва, формуванню інституціонального середовища. Розвиток інноваційної інфраструктури стає одним із головних напрямів державної інноваційної політики. Побудова інноваційної інфраструктури в Україні відбувалась поетапно. Станом на 1.01.2014 р. в Україні було зареєстровано: 16 технопарків; 4 наукових парка; 27 регіональних центрів інновацій і розвитку; 1030 венчурних фондів (1 квартал); 480 бізнес-центрів; 79 бізнес-інкубаторів; 538 лізингових центрів; 4238 інформаційно-консультативних установи (окрім структур, що діють на базі ВНЗ) [1]. Певну диверсифікацію та просторове розповсюдження інноваційної інфраструктури забезпечило виконання Державної цільової економічної програми «Створення в Україні інноваційної інфраструктури» (2009-2013 рр.).

Таблиця 1

Класифікація спеціальних установ, які складають інноваційну інфраструктуру національної економіки України (складено автором)

Класифікаційна ознака	Установи (утворення)
За територіальним розташуванням	Технополіси, технопарки, науково-технологічні кластери, спеціальні економічні зони
За засобами організації	Науково-дослідні національні парки, інкубатори технологій, промислові та науково-промислові парки, технологічні, інноваційні та університетсько-промислові центри, наукові готелі
За засобами накопичення та передачі інформації	Спеціальні інформаційні системи, платформи, бази даних, наукові фонди, наукові бібліотеки, центри науково-технічної інформації, аналітичні центри

За засобами передачі технологій	Продовження таблиці 1 Центри трансферу технологій
За фінансово-установчою ознакою	Венчурні фонди (банки), інноваційні фонди (банки), інкубатори бізнесу, лізингові компанії, установчі центри
За дослідницько-експериментальною ознакою	Наукові парки та центри, дослідницькі лабораторії та центри, технологічні центри, експериментальні полігони та центри
За експертно-патентним спрямуванням	Державна служба інтелектуальної власності, Український інститут інтелектуальної власності, науково-дослідний інститут інтелектуальної власності, патентні агентства, експертні установи (фірми, лабораторії), центри стандартизації та сертифікації
За консультаційною спрямованістю	Консалтингові компанії та центри, юридичні, екаунтові, аудиторські фірми та сервісні і аналітичні центри
За рівнем підготовки кадрів	Вищі навчальні заклади, центри перепідготовки, кадрові, навчальні та інженерні центри
За рівнем комерціалізації	Інноваційні та венчурні ярмарки, біржі, виставкові комплекси, демонстраційні заходи по інноваціям

Однак зберігається низька дієвість новостворених структур та потреба у забезпеченні системності розвитку інноваційної інфраструктури [2]. Специфіка українського ринку не повною мірою відповідає основам венчурного інвестування, які прийнято у світовій практиці. Підтвердженням цього є те, що венчурний капітал спеціалізується в Україні на придбанні контрольних пакетів акцій. Негативним фактор для розвитку інноваційних підприємств є також короткостроковість венчурних інвестицій. Потрібно відмітити зростання уваги до венчурного фінансування. Це викликано погіршенням функціонування кредитної системи через нестабільність процентної ставки. Дієва система венчурного інвестування інноваційних процесів в Україні сприятиме залученню приватного капіталу в науково-технічну сферу, модернізації технологічних ліній вітчизняних підприємств, раціональному використанню основних виробничих фондів, залученню цільових іноземних інвестицій.

Інноваційне спрямування розвитку національної економіки потребує підтримки та розвитку тих напрямів діяльності, які дозволять звести до мінімуму імпорту залежність України. Погіршення сальдо зовнішньоекономічного балансу після вступу України до Світової організації торгівлі свідчить про неготовність країни до міжнародної конкуренції. Глобалізаційні процеси світової економіки викликають нееквівалентний товарообмін, який в свою чергу створює загрозу національній безпеці. З метою зменшення імпортової залежності економіки України необхідно проводити диверсифікацію експортно-імпортних операцій для забезпечення розвитку економіки на інноваційній основі. На думку О. Невелева та В. Іваненка необхідно «розробити та наполегливо реалізовувати державну імпортозаміщуючу програму» [3], що надало б можливість скоротити обсяги валютного фінансувати та збільшити обсяги інвестицій.

За проведеним аналізом динаміки кількості інноваційно активних підприємств та обсягів і джерел фінансування інноваційної діяльності підприємства за останні 4 роки можна зробити наступні висновки (табл. 2). Питома вага інноваційно активних

підприємств, що займались інноваціями, збільшується: за період з 2010 по 2013 рр. зросла на 21,74 %, а в 2013 р. по відношенню до 2012 р. навіть зменшилась на 3,45 %. Інноваційна діяльність вітчизняних підприємств фінансується більшої ступеню за рахунок власних коштів (72,9 % в 2013 р.) і обсяги фінансування за цим джерелом зростають (за період з 2010 по 2013 рр. на 45,41%). Значно зросли обсяги фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств за кошти місцевих бюджетів (з 2010 по 2013 рр. у 27, 7 рази) та кошти вітчизняних інвесторів (у 4,1 рази). Аналіз динаміки інноваційно активних промислових підприємств та обсягів і джерел фінансування інноваційної діяльності цих підприємств показав, що інноваційна діяльність здійснюється переважно силами самих підприємств і за їх власні кошти або кошти місцевих бюджетів і вітчизняних інвесторів.

Таблиця 2

Динаміка кількості інноваційно активних підприємств та джерел фінансування інноваційної діяльності на підприємствах України (складено автором за даними [1])

Показник	2010		2011		2012		2013		Відхилення 2013 від 2010, %
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	
Питома вага підприємств, що займались інноваціями		13,8		16,2		17,4		16,8	21,74
Розподіл обсягу фінансування інноваційної діяльності в промисловості - усього, млн. грн.	8045,5	100	14333,9	100	11480,6	100	9562,6	100	18,86
в т.ч. за рахунок: - дербюджету	87,0	1,1	149,2	1,0	224,2	2,0	24,7	0,3	- 71,61
- місцевих бюджетів	5,7	0,1	12,3	0,1	17,6	0,1	157,7	1,6	у 27,7 разів
- власних коштів	4775,2	59,4	7585,5	52,9	7335,9	63,9	6973,4	72,9	45,41
- коштів вітчизняних інвесторів	31,0	0,4	45,4	0,3	154,5	1,3	127,3	1,3	410,65
- іноземних держав	2411,4	30,0	56,9	0,4	994,8	8,7	1253,2	13,2	48,03
- інших джерел	735,2	9,0	6484,6	45,3	2753,6	24,0	1029,9	10,7	40,08
Обсяг реалізованої інноваційної продукції. млн. грн.	33697,6	31,3	42386,7	31,42	36157,7	38,74	35891,6	37,74	6,51

В сучасних умовах господарювання та інтенсивного розвитку світової спільноти інтелектуальний потенціал нації набуває особливої важливості та інтелектуальна власність стає найдорожчим товаром у світі. Доцільно погодитися із визначенням поняття «інтелектуальна власність», яке надано А. Петруком, який під інтелектуальною власністю розуміє суспільні вольові відносини з приводу формування, привласнення, управління та обміну відособленими результатами інтелектуальної, творчої діяльності (праці) людини. Система права інтелектуальної власності являє собою сукупність юридичних норм та принципів, що покликані регулювати ці відносини, встановлювати форму та механізми їх здійснення [4, с. 37].

Створення продуктів інтелектуальної власності та їх захист є найвпливовішим чинником на формування інноваційної складової економічної безпеки національної економіки. Аналіз динаміки надходження заявок та видачі патентів на об'єкти промислової власності (табл. 3) дозволяє зробити наступні висновки. За період 2009-2013 рр. кількість поданих заявок на винаходи скоротилось на 10,42 %, на промислові зразки – на 24,60 %, проте кількість заявок на корисні моделі за цей період значно зросла, на 30,77 %.

Таблиця 3

**Надходження заявок та видача патентів на об'єкти промислової власності в Україні
(складено автором за даними [5])**

Об'єкт промислової власності	2009	2010	2011	2012	2013	Відхилення 2013 від 2009
Винаходи (подано заявок)	5930	6163	5697	4816	5312	-10,42
Винаходи (видано патентів)	3698	4058	3832	4002	3874	4,76
Корисні моделі (подано заявок)	8171	8870	9600	9208	10685	30,77
Корисні моделі (отримано патентів)	8268	9215	9282	8391	9405	13,75
Промислові зразки (подано заявок)	2236	2147	2285	1669	1686	-24,60
Промислові зразки (отримано патентів)	2061	2213	2503	1754	1431	-30,57

Ця ситуація пов'язана із процедурою оформлення заявок (на корисні моделі простіше оформити заявку, ніж на винахід) і терміном отримання підтвердження на право промислової власності (середній термін очікування патенту на винахід до 2 років, на корисну модель – до 6 місяців).

Розвиток інтелектуального потенціалу нації також є важливим чинним, який істотно впливає на формування інноваційної складової економічної безпеки національної економіки. Інтелектуальний потенціал нації формується за рахунок підвищення рівня освіти і охоплення навчанням всіх верств населення протягом життя та за рахунок кількості наукових співробітників в країні. До основних показників, які формують чинники впливу на створення інтелектуального потенціалу нації можна віднести наступні:

кількість вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації, чисельність працівників наукових організацій, кількість аспірантів та докторантів, кількість спеціалістів, що мають науковий ступінь кандидата та доктора наук (табл. 4).

Таблиця 4

Динаміка основних показників, які формують чинники впливу на створення інтелектуального потенціалу нації (складено автором за даними [1])

Назва показника	2005	2010	2011	2012	2013	2014*	Відхилення 2013 р. від 2005 р., %
Кількість навчальних закладів III- IV рівнів акредитації (на початок навчального року)	345	349	345	334	325	277	- 19,71
Кількість організацій, які виконують наукові дослідження та розробки	1510	1303	1255	1208	1143	999	-33,84
Кількість науковців, осіб	105512	89564	84969	82032	77853	69404	-34,22
Кількість аспірантів (докторантів) на кінець року, осіб	29866	34653	35823	33640	31482	29381	-1,62
Спеціалісти, що мають науковий ступінь: - доктора наук - кандидата наук	12014 68291	14418 84000	14895 84979	15592 88057	16450 90113	16090 86230	33,93 26,27

* – дані наведені без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

За проведеним аналізом зміни вище перелічених показників можна зробити наступні висновки. За період 2005 – 2014 рр. кількість вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації зменшилась на 19,71 %. Тенденція скорочення чисельності вищих навчальних закладів продовжується і теперішній час. Це пов'язано із реорганізацією системи вищої освіти в країні та імплементацією нового Закону України «Про вищу освіту» [6].

За результатами проведеного аналізу до чинників, які істотно впливають на формування інноваційної складової економічної безпеки національної економіки, можна віднести наступні:

- наявність та ступінь розвитку інноваційної інфраструктури в економічній системі країни;
- розвиток венчурного інвестування інноваційних процесів та трансферу технологій;
- розвиток інтелектуального потенціалу нації (якість та доступність освіти, впровадження методів освіти впродовж життя, заохочення працівників до створення та впровадження інновацій);
- наявність та ступінь захисту інтелектуальної власності в країні, доступність оформлення заявок на винаходи, корисні моделі та промислові зразки;
- мінімальна імпортна залежність національної економіки;
- залучення інвестицій в науково-технічну сферу;
- створення та розвиток власних інноваційних технологій та інших інновацій.

Рівень інноваційної складової економічної безпеки національної економіки можна визначити за інтегральним показником [7], який розраховується на основі системи одиничних показників із визначеними їх граничними значеннями (табл. 5).

Таблиця 5

Перелік одиничних показників та їх граничних значень для визначення рівня інноваційної складової економічної безпеки національної економіки (запропоновано автором на основі опрацювання [8])

Назва показника	Граничне значення
1. Питома вага видатків державного бюджету на науку у ВВП, %	не менше 1,0 – 1,5
2. Кількість спеціалістів, які виконують науково-технічні роботи, осіб на 1000 чол.	не менше 9
3. Частка підприємств, що впроваджують інновації в загальній кількості промислових підприємств, %	не менше 50
4. Коефіцієнт винахідницької активності (кількість отриманих охоронних документів (патентів) на 1 млн. чол.)	не менше 400
5. Відношення кількості впроваджених об'єктів промислової власності (винаходів, корисних моделей, промислових зразків) до зареєстрованих, %	не менше 90
6. Частка реалізованої інноваційної продукції у загальному обсязі промислової продукції, %	не менше 5
7. Індекс зміни активності створення зразків нової техніки, %	не менше 50
8. Індекс зміни активності освоєння нових видів продукції, %	не менше 50
9. Використання інноваційних технологій та інших інновацій на підприємствах, %	не менше 50
10. Відношення обсягів інвестицій, направлених на інновації та передові технології до загального обсягу інвестування, %	не менше 50

Система зазначених показників-індикаторів з урахуванням їх граничних значень описує оптимальний з погляду економічної безпеки стан інноваційної складової економічної безпеки національної економіки. Рівень інноваційної складової економічної безпеки національної економіки визначається в залежності діапазону значень інтегрального показника (табл. 6).

Таблиця 6

Діапазони значення інтегрального показника рівня економічної безпеки національної економіки відповідно до теорії Харрінгтона [7]

Діапазон значень	Характеристика оцінки
0,00 – 0,20	незадовільний рівень економічної безпеки
0,21 – 0,36	низький рівень економічної безпеки
0,37 – 0,62	задовільний рівень економічної безпеки
0,63 – 0,79	добрий рівень економічної безпеки
0,80 – 1,00	відмінний рівень економічної безпеки

З метою обґрунтування методичного забезпечення удосконалення системи державного регулювання економічної безпеки національної економіки пропонується наступна послідовність етапів моніторингу стану економічної безпеки національної економіки і, зокрема, її інноваційної складової: 1) здійснення аналізу економічної ситуації та виявлення тенденцій соціально-економічного та інноваційно-інвестиційного розвитку регіонів та країни; 2) розрахунок за авторською методикою рівня інноваційної складової економічної безпеки регіонів та країни; 3) виявлення відхилень одиничних показників від їх граничних значень та оцінювання рівня загроз економічної безпеки; 4) прогнозування рівня інноваційної складової економічної безпеки регіонів та країни; 5) розробка заходів щодо підвищення рівня інноваційної безпеки регіонів та країни. Моніторинг рівня економічної безпеки національної економіки та, зокрема рівня її інноваційної складової, можна здійснювати за допомогою розробленої експертної системи «Програмне забезпечення «Універсальний експерт» [8], до якої через інтерфейс користувача вводяться фактичні значення індикаторів, які характеризують функціональні складові економічної безпеки за певний період, зокрема її інноваційну складову. На наступному етапі при розрахунку рівня економічної безпеки національної економіки кожний окремий показник складових економічної безпеки порівнюється з граничним або пороговим значенням індикатора. Проблема підвищення рівня наукової обґрунтованості та адаптації до умов України порогових значень індикаторів, визначених світовою практикою державного управління, є актуальною, так як є певні розбіжності у величинах порогових значень показників. Водночас важливою є розглянута вище потреба в опрацюванні проблеми обчислення інтегрального показника рівня економічної безпеки національної економіки та в удосконаленні існуючої методики його розрахунку, яка обумовлена необхідністю відстеження наслідків економічних трансформацій в Україні з урахуванням вимог національної безпеки. На наступному етапі моніторингу здійснюється оцінка можливостей державного регулювання щодо забезпечення економічної безпеки національної економіки. З'ясування причин неефективного державного регулювання економічної безпеки національної економіки надає можливість розробити певні заходи

щодо їх усунення. Якщо такі причини усунути неможливо, то необхідно розробити певні заходи щодо попередження виникнення можливих загроз зниження ефективного державного регулювання економічної безпеки.

Висновки. На формування інноваційної складової економічної безпеки національної економіки істотно впливають чинники, яким на рівні держави потрібно приділяти особливу увагу, а саме: розвиток інноваційної інфраструктури в економічній системі країни; розвиток венчурного інвестування інноваційних процесів та трансферу технологій; розвиток інтелектуального потенціалу нації; ступінь захисту інтелектуальної власності в країні; мінімальна імпортна залежність національної економіки; залучення інвестицій в науково-технічну сферу; створення та розвиток власних інноваційних технологій та інших інновацій. Система одиничних показників та їх граничних значень для визначення рівня інноваційної складової економічної безпеки національної економіки дозволяє розрахувати рівень інноваційної складової економічної безпеки національної економіки. Для здійснення моніторингу рівня економічної безпеки за інноваційною складовою розроблено експертну систему «Програмне забезпечення «Універсальний експерт», за допомогою якою можна швидко виконати розрахунки та визначити показники, які потребують підвищеної уваги.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. Основні показники соціально-економічного розвитку України: [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.
2. Державна цільова економічна програма «Створення в Україні інноваційної інфраструктури». Постанова Кабінету Міністрів України № 447 від 14.05.2008 р.: [Електронний ресурс] – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/447-2008-p
3. Невелєв О.М. Фінансово-економічна криза і експортно-імпортна політика України /О.М. Невелєв, В.В. Іваненко// Науковий вісник АМУ. Зб. наук. праць. Серія «Економіка», вип. 7. - К.: 2009. - С. 19-38.
4. Петрук А.М. Регулювання світового ринку інтелектуальної власності в умовах інтернаціоналізації економіки знань: [монографія] / А.М. Петрук. – К.: Київський національний університет ім. Т. Шевченка Інститут міжнародних відносин, 2012. – 241с.
5. Промислова власність у цифрах. Показники діяльності Державної служби інтелектуальної власності України та Державного підприємства «Український інститут промислової власності» за 2013 рік. - К., 2014 – 56 с.
6. Про вищу освіту: Закон України від 1.07.2014 № 1556-VII [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>
7. Лойко В.В. Державне регулювання економічної безпеки на регіональному рівні: монографія / В.В. Лойко. – Донецьк.: ЛАНДОН – XXI, - 2013. – 324 с.
8. Методика розрахунку рівня економічної безпеки України. Наказ Міністерства економіки України № 60 від 02.03.2007. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=97980.

9. Лукін В.В. Комп'ютерна програма «Програмне забезпечення «Універсальний експерт» / В.В. Лукін, В.В. Лойко, Д.М. Лойко // Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 41023 від 18.11.2011 р. Авторське право і суміжні права: офіц. бюл./ Міністерство освіти і науки України, Держ. департамент інтелектуал. власності; відп. ред. І. В. Кузьмова. - К. : [б. в.], 2011. - № 21.

References

1. Official site of State Statistics Service of Ukraine (2015), "Basic indicators of social and economic development of Ukraine", available at: www.ukrstat.gov.ua (Accessed 20 July 2015)
2. State target economic program "Creation of innovation infrastructure in Ukraine". Cabinet of Ministers of Ukraine № 447 from 14.05.2008 g. : [electronic resource] - Access: zakon.rada.gov.ua/laws/show/447-2008-п
3. Neveliyev, A.N. and Ivanenko, V.V. (2009) The financial and economic crisis and the export-import policy of Ukraine. / *Naukovyi visnyk KMU*, [Scientific Bulletin AUC. Coll. Science. works. Series of "Economy"], vol. 7. K.: pp. 19-38.
4. Petruk, A.M. (2012), "Adjusting the global intellectual property market in terms of internationalization knowledge economy": [monograph] / K.: Kyiv National University. Shevchenko Institute of International Relations, p.241.
5. Industrial property in figures. Indicators of the State Intellectual Property Service of Ukraine and the State Enterprise "Ukrainian Institute of Industrial Property" in 2013. - K., 2014 - 56 p.
6. Higher Education: Law of Ukraine on 1.07.2014 № 1556-VII [electronic resource] / Parliament of Ukraine. - Access: <http://zakon1.rada.gov.ua>
7. Loiko, V.V. "State regulation of economic security at the regional level": monograph. Donetsk. : LANDON – XXI. p. 324.
8. Methods of calculating the level of economic security of Ukraine. Order of the Ministry of Economy of Ukraine. Order of the Ministry of Economy of Ukraine of 02.03.2007 № 60.
9. Lukin V.V., Loiko V.V., Loiko D.M. (2011) The computer program "Software" Universal expert " Certificate of registration of copyright in a work number 41023 from 18.11.2011. Copyright and related rights: official. Bull. / Ministry of Education and Science of Ukraine, State intellectual department property; Ans. Ed. IV Kuzmova. - K: [b. in.], 2011. - № 21.

ИННОВАЦИОННАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ

ЛОЙКО В.В.

Киевский национальный университет технологий и дизайна

Цель. Определения факторов влияния на формирования инновационной составляющей экономической безопасности национальной экономики и формирование системы показателей для определения уровня этой составляющей.

Методика. Методика исследования предполагает использования монографического метода (для формирования цели, задач, предмета и объекта исследования); структурно-логического и семантического (при изучении проблемы формирования инновационной составляющей экономической безопасности национальной экономики и факторов влияния); классификации (для формирования классификации специальных учреждений, которые составляют инновационную структуру национальной экономики Украины), трендовый метод – для выявления тенденций изменений количества инновационно активных предприятий и источников финансирования инновационной деятельности на предприятиях; методов обобщения, анализа и синтеза (для выявления факторов, которые формируют инновационную составляющую экономической безопасности национальной экономики), системный подход (при разработке системы критериев и индикаторов оценки уровня инновационной составляющей экономической безопасности национальной экономики).

Результаты. Рассмотрены основные факторы, которые влияют на формирование инновационной составляющей экономической безопасности национальной экономики: развитие инновационной инфраструктуры, наличие и степень развития системы венчурного инвестирования и трансферта технологий, развитие интеллектуального потенциала нации, наличие и степень защиты интеллектуальной собственности, страхование инновационных рисков на государственном уровне. На основе выделенных факторов сформировано систему единичных показателей и их граничных значений для определения уровня инновационной составляющей экономической безопасности национальной экономики.

Научная новизна. Выделено факторы, которые существенно влияют на формирование инновационной составляющей экономической безопасности национальной экономики, которым на уровне государства необходимо уделять особое внимание. Предложена система единичных показателей и их граничных значений для определения уровня инновационной составляющей экономической безопасности национальной экономики.

Практическая значимость. Определение факторов, которые имеют наибольшее влияние на формирование инновационной составляющей экономической безопасности национальной экономики позволяет сформировать систему единичных показателей с определением их граничных значений для дальнейшего определения уровня инновационной составляющей экономической безопасности национальной экономики.

Ключевые слова: *экономическая безопасность, национальная экономика, инновационная составляющая, факторы влияния, инновационная инфраструктура, венчурные фирмы, интеллектуальная собственность, интеллектуальный потенциал нации, показатели-индикаторы, граничные значения, мониторинг.*

INNOVATIVE COMPONENT OF ECONOMIC SECURITY OF THE NATIONAL ECONOMY

LOYKO V.V.

Kiev National University of Technologies and Design

Purpose. Determine factors that influence the formation of an innovative component of economic security of the national economy and create a system of indicators to measure the level of the compoment.

Methodology. The technique involves the use of a monographic study of the method (for the formation of goals, tasks, subject and object of study); structural-logical and semantic (in the study of problems of formation of an innovative component of economic security of the national economy and factors of influence); Classification (for the formation of the classification of special institutions that make up the innovative structure of the national economy of Ukraine), trend method - to identify trend changes in the number of innovative companies and sources of financing innovation in enterprises; methods of compilation, analysis and synthesis (to identify the factors that shape the innovative component of economic security of the national economy), a systematic approach (the development of criteria and indicators to assess the level of innovation component of economic security of the national economy).

Findings. The main factors that affect the formation of an innovative component of economic security of the national economy: the development of innovation infrastructure, the presence and degree of development of venture investment and technology transfer, development of intellectual potential of the nation, the presence of the degree of intellectual property protection, innovation risk insurance at the state level. Based on selected factors a system of individual indicators is formed as well as their limit values for the determination of the level of innovation component of economic security of the national economy.

Originality. Determined the factors that significantly influence the formation of an innovative component of economic security of the national economy, which at the state level should be given special attention. Proposed the system of individual indicators and their limit values for the determination of the level of innovation component of economic security of the national economy.

Practical value. Identification of the factors that have the greatest influence on the formation of an innovative component of economic security of the national economy lets you create a system of individual performance with the definition of the boundary values for further definition of the level of innovation component of the national economy security.

Keywords: *economic security, the national economy, the innovative component, influences, innovation infrastructure, venture capital firms, intellectual property, the intellectual potential of the nation, performance-indicators, limit values, monitoring.*